

Advies

*Omvormingsdecreet Dienst voor Scheepvaart
Oprichtingsdecreet Waterwegen en Zeekanaal
Oprichting Water en Zeewegen*

1. Inleiding

Op 24 juli 2003 ontving de SERV de adviesvraag met betrekking tot de omzetting van de Dienst voor de Scheepvaart in een extern verzelfstandigd agentschap, genaamd De Scheepvaart, het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Waterwegen en Zeekanaal en de oprichting van een intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid, genaamd Agentschap voor Water en Zeewezen.

De SERV werd om advies gevraagd tegen uiterlijk 10 september.

Deze adviesvraag maakt deel uit van het hervormingsproces Bestuurlijk Beleid. In opvolging van het kaderdecreet Bestuurlijk beleid ondergaan de Vlaamse administratie en de Vlaamse instellingen een reorganisatie, ondermeer door de oprichting van Intern Verzelfstandige Agentschappen (IVA's) en Extern Verzelfstandige Agentschappen (EVA's).

In het kader van deze reorganisatie heeft de SERV reeds een advies geformuleerd op 15 mei 2002 over het kaderdecreet bestuurlijk beleid en een aanbeveling over de operationalisering van het kaderdecreet bestuurlijk beleid (5 maart 2003).

2. Advies

Dit advies beperkt zich tot de evaluatie van het oprichtingsdecreet in het licht van de principes die de SERV in voorgaande adviezen naar voor heeft geschoven. Het gaat meer bepaald om het advies van 15 mei 2002 over het kaderdecreet bestuurlijk beleid en de aanbeveling van 5 maart 2003 over de operationalisering kaderdecreet bestuurlijk beleid.

Wat het onderscheid tussen IVA's en EVA's betreft heeft de raad een aanbeveling geformuleerd op 5 maart 2003 over de operationalisering van het kaderdecreet bestuurlijk beleid. Deze aanbeveling betrof de toegevoegde waarde van betrokkenheid van het sociaal-economisch middenveld bij de beleidsuitvoering van een aantal instellingen. Voor een aantal instellingen kan de volwaardige betrokkenheid het best gerealiseerd worden via de raad van bestuur van een EVA. Het gaat om Kind en Gezin, het VFSIPH, VITO, IWT, Export Vlaanderen, Toerisme Vlaanderen, VDAB, VIZO en De Lijn. Aangezien voorliggend oprichtingsdecreet geen betrekking heeft op deze instellingen, gaat het advies hier niet verder op in.

Op 15 mei 2002 heeft de SERV een uitgebreid advies gegeven inzake het voorontwerp van kaderdecreet van bestuurlijk beleid. In dat advies gaf de raad een aantal belangrijke elementen aan waaraan de operationalisering van het kaderdecreet kan afgetoetst worden. Aan de hand van deze principes dienen de voorliggende voorontwerpen van decreet beoordeeld te worden.

De hervorming in het kader van BBB dient in de eerste plaats beoordeeld te worden op de bestuurskracht die door de oprichting van de nieuwe organen bereikt zal worden en aan de hand van de dienstverlening die aan de stakeholders van de maatschappij vanuit de nieuwe organisatie zal verleend worden. De verwachte baten van de nieuwe structuur moeten duidelijk aangegeven worden. In dit kader stelt de raad vast dat het decreet betreffende de naamloze vennootschap Zeekanaal en Watergebonden Grondbeheer van 4 mei 1994 voorziet dat de Vlaamse regering maximum drie niet stemgerechtigde leden aan de raad van bestuur mag toevoegen. In het ontwerpdecreet betreffende de omzetting van de NV Zeekanaal in het extern verzelfstandigde agentschap Waterwegen en Zeekanaal blijft deze mogelijkheid behouden. De raad vraagt zich af waarom deze mogelijkheid niet is voorzien voor de raad van bestuur van het extern verzelfstandigde agentschap De Scheepvaart. Volgens de raad moet ook voor dit agentschap worden voorzien dat de Vlaamse regering niet stemgerechtigde leden aan de raad van bestuur kan toevoegen.

De nieuwe structuur van de Vlaamse overheid in departementen, IVA's en EVA's dient ook te resulteren in een duidelijke taakverdeling die leidt tot een coherent beleid. De raad oordeelde in zijn advies over het kaderdecreet positief over de één op één relatie tussen het beleidsdomein en de minister, maar ook binnen het beleidsdomein moet er een duidelijke taakverdeling zijn. Daarnaast moet er ruimte blijven om de horizontale dwarsverbindingen op een juiste manier te integreren in het beleid.

Hierover kan de raad zich nog niet uitspreken, aangezien de reorganisatie van het gehele beleidsdomein nog niet gekend is. Wel wijst de raad op het belang om, met het oog op de continuïteit van de dienstverlening en de rechtszekerheid voor burgers en ondernemingen, in ieder geval binnen de huidige legislatuur alle nodige stappen te ondernemen om de operatie die voorzien is in het kaderdecreet tot een goed einde te brengen.

Een derde beoordelingscriterium is dat er voldoende samenhang moet zijn tussen de verschillende fasen van de beleidscyclus. De concrete vormgeving van IVA's en EVA's evenals hun relatie met de rest van het beleidsdomein moet uiting geven aan deze integrale benadering. Dit geeft geen aanleiding tot specifieke opmerkingen.

Een volgend criterium is de mate waarin het oprichtingsdecreet een aantal bepalingen opneemt over de samenstelling en bevoegdheid van het raadgevend comité en de structurele betrokkenheid van het personeel bij de totstandkoming van het beheerscontract. Momenteel voorzien de respectievelijke oprichtingsdecreten niet dat het personeel betrokken wordt bij de opmaak en evaluatie van het beheerscontract. Zoals in het advies van de SERV over het kaderdecreet bestuurlijk beleid van 15 mei 2002 reeds is opgenomen, kan hiervoor verwezen worden naar de waarborgen die terzake werden voorzien in de wetgeving op de economische overheidsbedrijven inzake de totstandkoming en uitvoering van de beheerscontracten.

Specifiek wat het raadgevend comité bij het IVA Water en Zeewezen betreft, herinnert de Raad aan zijn vraag dat decretaal voldoende garanties worden ingebouwd voor een behoorlijke werking en een betrokkenheid van het relevante middenveld.

De Raad stelt vast dat deze geheel ontbreken en dat samenstelling en opdracht door de Vlaamse regering zullen worden bepaald.

De Raad acht het aangewezen dat minimale waarborgen worden ingebouwd met het oog op onder meer:

- een samenstelling met betrokkenheid van het relevante en representatieve middenveld;
- verplichtingen advies te vragen over de voorbereiding, evaluatie en uitvoering van het beheerscontract en alle niet-strategische besluiten en reglementen;
- een behoorlijke ondersteuning;
- toegang tot informatie;
- motiveringsverplichting bij afwijking van adviezen.

De raad onderschrijft de autonomie voor de agentschappen als een belangrijke vernieuwing. Inzake de autonome vaststelling van de rechtspositie van het personeel is het wel belangrijk dat er een goed evenwicht bestaat tussen de centraal vastgelegde algemene spelregels en de decentrale invulling van personeelsformatie en beleid. In het protocol dat afgesloten is in sectorcomité 18 is voorzien dat de rechten van het personeel behouden blijven bij de hervorming van de instellingen. Hoewel dit niet noodzakelijk moet opgenomen worden in het oprichtingsdecreet, gaat de raad er van uit dat de Vlaamse regering haar engagement nakomt, bijvoorbeeld door dit op te nemen in het raamstatuut.